

Cauza T-346/94

France-aviation

împotriva

Comisiei Comunităților Europene

„Rambursarea drepturilor vamale – Principiul contradictorialității – Situație specială”

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (prima cameră)

9 noiembrie 1995*

În cauza T-346/94,

France-aviation, societate de naționalitate franceză, cu sediul la Châteaufort (Franța), reprezentată de către Jean-Claude Cavallé, avocat în Baroul din Lyon, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui Guy Arendt, 62, avenue Guillaume,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de către Richard Wainwright, consilier juridic principal, și de către Jean-François Pasquier, funcționar național detașat pe lângă Comisie, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul lui Carlos Gómez de la Cruz, membru al serviciului juridic, Centre Wagner, Kirchberg,

pârâtă,

având ca obiect anularea Deciziei REM 4/94 a Comisiei din 18 iulie 1994 de constatare, în urma unei cereri din partea Republicii Franceze, a faptului că rambursarea drepturilor de import nu era justificată în cazul reclamantei,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ

AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (prima cameră),

constituit din H. Kirschner, în calitate de președinte, A. Kalogeropoulos și V. Tiili, judecători,

grefier: H. Jung,

---

* Limba de procedură: franceza.

având în vedere procedura scrisă și în urma procedurii orale din 27 septembrie 1995,
pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul normativ și faptele aflate la originea litigiului

- 1 Reclamanta, care are ca activitate principală întreținerea aeronavelor ușoare civile sau militare, importă în Franța, din 1980, componente și piese de schimb pentru aparatele de zbor. În ceea ce privește aplicarea Tarifului Vamal Comun, mărfurile importate se încadrează la subpoziții tarifare diferite, în funcție de destinația acestora: civilă (scutire de drepturi vamale) sau militară (caz în care sunt obligate la plata drepturilor vamale).
- 2 Părțile acceptă faptul că, la momentul importului majorității pieselor în cauză, este imposibil pentru reclamantă să stabilească *a priori* destinația ulterioară a acestora, adică să indice dacă acestea vor fi montate pe aparate civile sau pe aparate militare. Acesta este motivul pentru care reclamanta nu a obținut și nici nu a cerut vreodată, pentru piesele în cauză, autorizația scrisă prevăzută la articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 4142/87 al Comisiei din 9 decembrie 1987 de stabilire a condițiilor de admitere a anumitor mărfuri la import sub un tratament tarifar favorabil datorită destinației lor finale (JO L 387, p. 81, denumit în continuare „Regulamentul nr. 4142/87”), autorizație care ar fi constituit condiția prealabilă pentru importul cu scutire de drepturi vamale a pieselor utilizate de reclamant, în temeiul destinației lor „civile”.
- 3 În aceste circumstanțe, administrația vamală franceză a tolerat, într-o primă etapă, ca toate piesele importate de reclamant, indiferent de destinația lor finală, să fie declarate drept „civile”, cu condiția regularizării periodice *a posteriori* a situației pieselor utilizate în scopuri militare și, prin urmare, supuse plății drepturilor vamale.
- 4 Astfel cum reiese din dosar, administrația vamală franceză a informat-o pe reclamantă, în cursul anului 1988, că practica importului cu scutire de drepturi vamale și achitării drepturilor datorate prin intermediul unei plăți ulterioare nu este satisfăcătoare. Aceasta i-a amintit angajamentul său, luat la începutul aceluiași an, de a deschide un antrepozit vamal privat computerizat, o astfel de soluție permițându-i să declare fiecare piesă în funcție de destinația sa civilă sau militară la ieșirea din antrepozit. În conformitate cu Regulamentul (CEE) nr. 2503/88 al Consiliului din 25 iulie 1988 privind antrepozitele vamale (JO L 225, p. 1), antrepozitul vamal este destinat, printre altele, să îi ajute pe operatorii economici care nu cunosc destinația finală a mărfurilor necomunitare sau care nu doresc încă să dea o astfel de destinație mărfurilor respective.
- 5 În scrisoarea din 26 decembrie 1988, reclamanta a solicitat efectiv deschiderea unui antrepozit vamal privat în incintele sale din aeroport. Un an mai târziu, această cerere nefiind încă acceptată, administrația vamală franceză, prin scrisoarea din 28 noiembrie 1989, a confirmat aplicarea metodei plății ulterioare a drepturilor vamale, utilizată în anii precedenți, adăugând că, “ținând seama de dificultățile întâmpinate ... în deschiderea unui antrepozit privat special, nu se va aplica nicio penalitate cu această ocazie”.

- 6 În scrisoarea din 25 iunie 1991, reclamanta s-a adresat biroului vamal competent pentru a solicita din nou deschiderea unui antrepozit vamal privat. În scrisoarea din 2 octombrie 1991, Directorul regional al vămilor a subliniat dificultățile existente în materie, legate de modificarea regulilor privind antrepozitele de stocare. În cele din urmă, în scrisoarea din 16 aprilie 1992, Directorul regional al vămilor i-a comunicat reclamantei autorizația de a administra antrepozitul solicitat. Cu toate acestea, în urma transferului biroului vamal competent până atunci, același director i-a trimis, prin scrisoarea din 20 octombrie 1992, un act adițional la autorizația acordată inițial. Antrepozitul vamal a fost deschis abia la 1 ianuarie 1993, reclamanta imputând această întârziere “încetinelii administrative” descrise anterior.
- 7 Anterior, prin scrisoarea din 12 iunie 1990, biroul vamal competent o informase pe reclamantă că tratamentul tarifar privilegiat care îi fusese acordat până atunci urmează să fie retras începând cu 1 iulie 1990, pe motiv că nu își respectase angajamentele de a deschide, în anul 1990, antrepozitul vamal menționat anterior. În consecință, reclamanta a fost obligată să își desfășoare toate operațiunile de import în liberă circulație și să achite imediat drepturile vamale aferente, inclusiv cele pentru piesele care aveau să primească ulterior o destinație „civilă”. În acest context, respectiva scrisoare cuprinde următoarea mențiune: „De acum înainte vă revine obligația să depuneți, la închiderea exercițiului contabil, o cerere de rambursare a drepturilor și impozitelor pentru piesele de aeronave cu destinație civilă.”
- 8 Ca urmare a primei cereri de rambursare depusă de reclamantă în octombrie 1991, Directorul regional al vămilor i-a răspuns, prin scrisoarea din 23 decembrie 1991, că „se admite principiul rambursării”, precizând că anumite documente justificative mai trebuiau depuse în scopul verificării de către serviciul competent. Ulterior, reclamanta a depus la autoritatea vamală, prin scrisoarea din 12 iulie 1993, o cerere de rambursare a drepturilor pe care le achitase pentru importurile, efectuate în 1990, 1991 și 1992, de piese care fuseseră în cele din urmă montate pe aeronave civile. Suma exactă solicitată, care nu a fost precizată decât ulterior, se ridică la 1 610 338 FF. Nici suma respectivă și nici modul de calcul al acesteia nu au fost puse în discuție de către autoritățile franceze sau de către Comisie.
- 9 În scrisoarea din 4 ianuarie 1994, Direcția Generală a Vămilor și a Drepturilor Indirecte i-a atras atenția reclamantei asupra faptului că, la momentul la care importurile în cauză au fost date în consum, nu deținea o autorizație pentru a beneficia de regimul tarifar favorabil având în vedere destinația lor specială, astfel încât drepturile vamale achitate erau datorate în mod legal în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 4142/87. De asemenea, acesta a informat-o că, având în vedere circumstanțele speciale ale dosarului, a decis să transmită cererea de rambursare Comisiei Comunităților Europene, în temeiul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 1430/79 al Consiliului din 2 iulie 1979 privind rambursarea sau remiterea drepturilor de import sau export (JO L 175, p. 1) care, în versiunea ce rezultă din Regulamentul (CEE) nr. 3069/86 al Consiliului din 7 octombrie 1986 de modificare a Regulamentului nr. 1430/79 (JO L 286, p. 1, denumit în continuare „articolul 13”), se interpretează după cum urmează:

“Se poate proceda la rambursarea sau la remiterea drepturilor de import în situații speciale, altele decât cele menționate în secțiunile A-D, care rezultă din circumstanțe care nu implică nici manipulare și nici neglijență manifestă din partea părții interesate ...”

- 10 În scrisoarea din 4 februarie 1994, Ministerul francez al Finanțelor a transmis Comisiei dosarul reclamantei în conformitate cu norma de procedură prevăzută la articolul 905 din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului de instituire a Codului Vamal Comunitar (respectiv JO L 253, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2454/93”, și JO L 302, p. 1). Această dispoziție figurează într-un capitol în care se menționează anumite situații speciale tip în care condițiile pentru a beneficia de rambursare se consideră îndeplinite sau excluse de drept. Atunci când se află într-una din aceste situații, autoritățile naționale au competența de a decide să acorde sau nu rambursarea. În schimb, atunci când nu sunt în măsură să ia o astfel de decizie și când cererea este însoțită de elemente care pot justifica acordarea rambursării, autoritățile naționale trebuie să transmită cazul Comisiei în vederea adoptării unei decizii, dosarul adresat Comisiei trebuind să conțină toate elementele necesare unei examinări complete a cazului prezentat.
- 11 În cazul în care se dovedește că informațiile comunicate Comisiei de statul membru sunt insuficiente, aceasta din urmă poate solicita informații suplimentare. După consultarea unui grup de experți alcătuit din reprezentanți ai tuturor statelor membre reuniți în cadrul Comitetului pentru scutirea de drepturi vamale pentru a examina cazul în speță, Comisia decide fie că situația specială examinată justifică acordarea rambursării, fie că nu o justifică (articolul 907). Decizia trebuie notificată statului membru în cauză, iar, pe baza deciziei respective, autoritățile naționale decid asupra cererii părții interesate (articolul 908).
- 12 Ministerul francez al Finanțelor a anexat la scrisoarea sa din 4 februarie 1994 un dosar de două pagini, în care se descria cazul reclamantei în decursul perioadei cuprinse între 1990 și 1992, fără a menționa sistemul vamal care i se aplica înainte de 1990, schimbarea sistemului impus în 1990 sau corespondența cu reclamanta între 1988 și 1992 în legătură cu o eventuală rambursare și cu deschiderea unui antrepozit vamal. Dosarul relevă, în special,
- că reclamanta nu putea stabili, la sosirea mărfurilor, care erau piesele care urmau să fie montate pe aparate civile sau militare, motiv pentru care nu a depus o cerere de autorizare pentru a beneficia de regimul destinației speciale,
  - că aceasta își punea importurile în liberă circulație și achita drepturile vamale aferente, în vreme ce ar fi putut beneficia de exonerarea acestora în cadrul regimului amintit,
  - că, din 1993, reclamanta, la sugestia serviciilor vamale, și-a plasat importurile în antrepozit vamal.

Printre documentele contabile și vamale anexate la dosarul menționat anterior figurează și o scrisoare pe care reclamanta o adresase Direcției Generale a Vămilelor și Impozitelor Indirecte la 12 iulie 1993 și în care aceasta menționa retragerea, de la 1 iulie 1990, a beneficiului regimului tarifar privilegiat care fusese acordat înainte, deschiderea antrepozitului său vamal la 1 ianuarie 1993, întârziată din cauza diferitelor modificări ale textelor aplicabile și confirmarea care îi fusese dată, potrivit căreia putea solicita rambursarea drepturilor vamale achitate în 1990, 1991 și 1992.

- 13 În dosarul transmis la 4 februarie 1994, administrația franceză propunea acordarea beneficiului rambursării drepturilor vamale achitate pentru piesele cu destinație „civilă”.

Reclamanta nu a putut să le diferențieze *a priori*, piesele respective fiind aceleași, indiferent de natura aparatului. Pentru o mai mare eficiență, reclamanta și-a grupat importurile în loc să procedeze la importuri separate pentru aparatele civile. Piesele în cauză au fost tratate în conformitate cu regimul destinației speciale. Administrația franceză a estimat că „nicio neglijență sau nicio manevră dolosivă nu poate fi reținută împotriva acestei societăți”.

- 14 În urma unei cereri a Comisiei, ministerul a completat dosarul, în luna mai a anului 1994, prin comunicarea datelor referitoare la cifre și a unei copii a declarației vamale.
- 15 La 18 iulie 1994, pe baza dosarului menționat anterior și după consultarea grupului de experți instituit prin reglementările în vigoare, Comisia, aplicând articolul 13 alineatul (1), a adoptat Decizia REM 4/94, conform căreia rambursarea drepturilor la import nu se justifică în speță, pe motiv că
  - niciuna dintre condițiile stabilite de Regulamentul nr. 4142/87 privind acordarea unui regim tarifar favorabil la import datorită destinației speciale nu fusese respectată de către reclamantă, în special aceea a obținerii unei autorizații prealabile scrise, o astfel de autorizație neavând efect retroactiv,
  - nerespectarea unei reglementări nu constituie o situație specială în sensul articolului 13,
  - au existat importuri multiple și eroarea a fost repetată,
  - reclamanta a dat dovadă de neglijență manifestă.
- 16 Prezenta decizie fiind notificată de Comisie administrației franceze, aceasta din urmă, în scrisoarea din 13 august 1994, a informat-o pe reclamantă cu privire la decizie și la principalele sale motive. După cum reiese din ștampila poștei, scrisoarea a fost primită la 23 august la sediul reclamantei.

Procedura

- 17 În aceste condiții, reclamanta a introdus prezenta acțiune, înregistrată la grefa Tribunalului la 18 octombrie 1994.
- 18 Procedura scrisă și-a urmat cursul obișnuit. Prin hotărârea Tribunalului din 9 martie 1995, după ascultarea părților, cauza a fost repartizată primei camere, compusă din trei judecători. Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (prima cameră) a hotărât deschiderea procedurii orale fără a dispune măsuri de cercetare judecătorească. Cu toate acestea, a dispus anumite măsuri de organizare a procedurii. În ședința din 27 septembrie 1995, au fost ascultate susținerile orale ale părților și răspunsurile acestora la întrebările Tribunalului. La sfârșitul ședinței, președintele a pronunțat închiderea procedurii orale.

Pretențiile părților

19 Reclamanta solicită Tribunalului:

- declararea nulității Deciziei REM 4/94 a Comisiei din 18 iulie 1994, adresată Republicii Franceze, Direcția Generală a Vămirilor și a Drepturilor Indirecte;
- admiterea în principiu a cererii de rambursare transmisă prin intermediul Direcției Generale a Vămirilor Franceze, sub rezerva controlului de către aceasta a sumei drepturilor care trebuie restituite;
- obligarea pârâtei la plata cheltuielilor de judecată.

20 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la pretențiile vizând anularea deciziei

- 21 În sprijinul pretențiilor sale vizând anularea, reclamanta invocă trei motive, întemeiate respectiv pe o încălcare a principiului contradictorialității, prin aceea că nu ar fi avut posibilitatea de a-și prezenta argumentele în fața Comisiei, pe o încălcare a principiului încrederii legitime, prin aceea că decizia atacată ar fi adus atingere încrederii pe care acesta ar fi putut-o acorda în mod legitim indicațiilor administrației vamale franceze privind rambursarea drepturilor vamale achitate, și pe o interpretare eronată a noțiunii de „situație specială” în sensul articolului 13, prin aceea că, în mod evident, Comisia nu a examinat situația sa reală luând în considerare posibilitățile pertinente. Tribunalul consideră oportun să examineze, în primul rând, motivele întemeiate pe o încălcare a principiului contradictorialității.

Cu privire la motivul întemeiat pe o încălcare a principiului contradictorialității

Argumentele părților

- 22 Reclamanta susține că principiul contradictorialității, necesar pentru respectarea dreptului la apărare – recunoscut ca un principiu fundamental al dreptului comunitar – este o regulă general aplicabilă conform căreia destinatarii deciziilor de autoritate publică care le afectează substanțial interesele trebuie să fie în măsură să își facă cunoscute, în mod util, punctele de vedere (Hotărârea Curții din 23 octombrie 1974, Transocean Marine Paint c. Comisiei, 17/74, Cul. p. 1063, considerentul 15, și Hotărârea Curții din 9 noiembrie 1983, Michelin c. Comisiei, 322/81, Cul. p. 3461, considerentul 7). Principiul contradictorialității ar trebui să se aplice nu numai în cazul acțiunilor care se pot finaliza prin aplicarea de sancțiuni, ci și în cazul acelor care pot avea consecințe nefavorabile pentru întreprinderi, precum în prezentul caz.
- 23 Reclamanta evidențiază faptul că nu avut posibilitatea, nici în fața grupului de experți, nici în fața serviciilor Comisiei, să își susțină propriile argumente. În acest context, aceasta subliniază că atingerea adusă principiului contradictorialității a determinat Comisia, în speță, să comită o eroare de analiză și să aplice Regulamentul nr. 4142/87 care nu corespundea deloc cu situația sa reală. Administrația vamală franceză nu a

evidențiat, în dosarul transmis Comisiei, rolul pe care îl jucase ea însăși în evenimentele care se află la originea cererii de rambursare. Astfel, reclamanta ar fi fost privată de posibilitatea de a-și susține argumentele esențiale pentru apărarea cauzei sale în fața Comisiei și în fața grupului de experți.

- 24 Comisia, cu toate că admite importanța principiului contradictorialității, trimite la jurisprudența Curții, conform căreia procedura de adoptare a deciziilor de rambursare – care presupune diferite etape dintre care unele se situează la nivel național (depunerea cererii de către întreprindere, prima examinare de către administrația vamală), altele la nivel comunitar (prezentarea către Comisie a cererii, examinarea dosarului de către Comitetul pentru scutirea de drepturi vamale, consultarea unui grup de experți, decizia Comisiei, notificarea statului membru în cauză) – oferă persoanelor interesate toate garanțiile juridice necesare [Hotărârea din 17 martie 1983, Control Data c. Comisiei, 294/81, Cul. p. 911, Hotărârea din 13 noiembrie 1984, Van Gend & Loos c. Comisiei, 98/83 și 230/83, Cul. p. 3763, și Hotărârea din 6 iulie 1993, CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux c. Comisiei, C-121/91 și C-122/91, Cul. p. I-3873, considerentul 48].
- 25 Comisia afirmă că, în speță, această procedură a fost corect urmată și i-a permis reclamantei să își expună argumentele în fața autorităților franceze care au susținut cererea sa de rambursare în fața Comisiei și a grupului de experți. În cazul în care autoritățile franceze nu au evidențiat rolul pe care l-au putut juca în această cauză, fără îndoială au considerat că nu era necesar să menționeze acest aspect, fie pentru că nu era demonstrat, fie deoarece nu avea relevanță asupra examinării pe fond a cererii. De altfel, Comisia nu a considerat necesar, în ceea ce privește dosarul transmis de autoritățile naționale, să solicite informații suplimentare care, oricum, nu ar fi putut modifica poziția adoptată în decizia atacată.
- 26 Ca răspuns la o întrebare a Tribunalului referitoare la posibila relevanță a Hotărârii Curții din 21 noiembrie 1991, Technische Universität München (C-269/90, Cul. p. I-5469), Comisia a considerat că nu este posibilă transpunerea acestei jurisprudențe la prezentul litigiu. Motivele pentru care Comisia a fost sesizată nu sunt comparabile în cele două cazuri: în cauza C-269/90, problema a constat în înlăturarea evaluării tehnice a unei cereri de scutire prevăzute pentru aparatele științifice la cel mai potrivit nivel decizional, autoritatea națională considerând că, într-o poziție mai bună decât ea însăși pentru a realiza comparații tehnice și pentru a verifica existența aparatelor echivalente în ansamblul Comunității se afla Comisia, asistată de statele membre; în schimb, în speță, care se referă la rambursarea drepturilor vamale, stabilirea nivelului de competență depinde de poziția adoptată în decizie și de consecințele acesteia cu privire la resursele proprii ale Comunității, Comisia devenind competentă atunci când trebuie să se decidă cu privire la o posibilă rambursare, în timp ce statul membru își păstrează competența decizională în caz de refuz al rambursării. Comisia a reafirmat că, în niciun caz, precizările pe care reclamanta considera că le adusese în sprijinul acțiunii sale nu ar fi putut modifica poziția adoptată în decizia atacată.
- 27 Ca răspuns la o întrebare a Tribunalului referitoare la regimul destinațiilor speciale, Comisia a reamintit, în cele din urmă, că obținerea unei autorizații constituie o condiție necesară pentru a beneficia de regimul respectiv. Este de la sine înțeles că, în etapa autorizării, dar, mai ales, în etapa declarației de punere în liberă circulație, beneficiarul trebuie să fie în măsură să identifice marfa ca fiind susceptibilă de a îndeplini condițiile de admitere la destinația specială. Pentru reclamantă, singura soluție legală ar fi constat, prin urmare, în a realiza această identificare cel mai târziu în momentul declarației de punere în liberă circulație. Cu toate acestea, este evident că, în cazul în care reclamanta

se consideră în imposibilitatea de a realiza diferențierea produselor în momentul punerii acestora în liberă circulație, în funcție de destinația civilă și cea militară, obținerea prealabilă a unei autorizații pentru destinație specială își pierde orice interes. Comisia deduce din aceasta că, în niciun caz, reclamanta nu ar fi putut, chiar dacă ar fi dorit acest lucru, nici să obțină o autorizație pentru destinație specială, nici, în consecință, să obțină un beneficiu din aceasta.

Constatările Tribunalului

- 28 Trebuie să se constate, cu titlu introductiv, că, potrivit cadrului reglementar descris anterior, procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziei în litigiu a avut diferite etape, situate, pe de o parte, la nivel național, reclamanta prezentând administrației franceze cererea sa de rambursare însoțită de documentele justificative, și, pe de altă parte, la nivel comunitar, administrația franceză stabilind și transmițând Comisiei dosarul reclamantei, care, pe baza avizului unui grup de experți, a declarat nejustificată rambursarea solicitată.
- 29 În acest context, Comisia – făcând trimitere la Hotărârile Control Data c. Comisiei, Van Gend & Loos c. Comisiei și, în special, CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux c. Comisiei, menționate anterior, – invocă faptul că, în speță, s-a respectat dreptul reclamantei de a fi ascultată, având în vedere că procedura litigioasă i-a permis reclamantei să își expună toate argumentele în fața autorităților franceze și că dosarul acestuia, transmis de acestea din urmă, a fost la dispoziția atât a grupului de experți, cât și a Comisiei.
- 30 În această privință, Tribunalul constată că dreptul reclamantei de a fi ascultată într-o procedură, precum cea care face obiectul prezentului litigiu, trebuie să fie garantat efectiv, în primul rând în cadrul relațiilor dintre persoana interesată și administrația națională. Regulamentul nr. 2454/93 nu prevede decât contacte între persoana interesată și administrație, pe de o parte, și între aceasta din urmă și Comisie, pe de altă parte. Cu toate că această reglementare nu prevede contacte directe între serviciile Comisiei și persoana interesată, aceasta nu înseamnă, în mod necesar, că, în toate cazurile în care este sesizată cu cereri de rambursare, Comisia trebuie să se limiteze doar la informațiile transmise de administrația națională. În această privință, trebuie reamintit faptul că articolul 905 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2454/93 prevede posibilitatea Comisiei de a solicita statului membru în cauză furnizarea de informații suplimentare. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă, în speță, Comisia trebuie să facă o astfel de cerere de comunicare pentru a garanta respectarea dreptului persoanei interesate de a fi ascultată prin intermediul explicațiilor suplimentare, furnizate, în primul rând, de respectiva persoană administrației franceze și apoi transmise Comisiei.
- 31 În acest context, trebuie subliniat faptul că prezenta cauză diferă în mod substanțial, în ceea ce privește faptele, de acelea menționate la considerentele 24 și 29 menționate anterior. În speță, reclamanta invocă caracterul incomplet al dosarului întocmit și transmis de autoritățile naționale, în condițiile în care niciun motiv de acest gen nu a fost invocat în cele trei cauze menționate anterior. În cauza CT Control (Rotterdam) și JCT Benelux c. Comisiei, reclamantii recunoscuseră chiar că toate argumentele pe care le puteau susține fuseseră menționate în cererea acestora și că nu exista niciun element nou pe care îl puteau include în argumentația lor (considerentul 49 din hotărâre). În prezenta speță, în schimb, reclamanta a declarat, ca răspuns la măsurile de organizare a procedurii dispuse de Tribunal, că nu a contribuit la întocmirea dosarului, că nu a fost

nici în măsură să îl consulte înainte de a fi transmis și că, de fapt, nici nu l-a consultat vreodată.

- 32 În plus, trebuie reamintit faptul că, în hotărârea sa pronunțată în cauza Technische Universität München, menționată anterior, privind acordarea unei scutiri de drepturi vamale la importul unui aparat științific, Curtea a arătat că, fiind vorba despre o procedură administrativă care se bazează pe evaluări tehnice complexe, Comisia dispune de o putere de apreciere, subliniind că, în mod corelativ unei astfel de puteri de apreciere, respectarea garanțiilor oferite de ordinea juridică comunitară în ceea ce privește procedurile administrative are o importanță fundamentală și că printre aceste garanții figurează, în special, dreptul părții interesate de a-și face cunoscut punctul de vedere (considerentele 13 și 14). Deoarece reglementarea comunitară relevantă nu prevede pentru importator posibilitatea de a da explicații în fața Comisiei, cu toate că informațiile furnizate de acesta cu privire la caracteristicile aparatului științific importat și la utilizarea preconizată a acestuia pot fi foarte utile, Curtea a considerat că dreptul de a fi ascultat într-o astfel de procedură impune ca persoana interesată să fie în măsură, chiar în cursul procedurii care se derulează în fața Comisiei, să își susțină cauza și să își facă în mod util cunoscut punctul de vedere atât asupra pertinentei faptelor, cât și, atunci când este cazul, asupra documentelor luate în considerare de către instituția comunitară (considerentele 23-25).
- 33 Ar trebui să se examineze dacă raționamentul Curții expus anterior poate fi pertinent, de asemenea, în cadrul unei proceduri în temeiul articolului 13, precum cea din speță. În această privință, Comisia a obiectat în mod evident cu just temei că efectuează foarte rar „aprecieri tehnice complexe” atunci când ia decizii privind rambursarea sau nu a drepturilor vamale. Cu toate acestea, Tribunalul estimează că nu caracterul foarte tehnic al unui dosar este singurul de natură să dea naștere dreptului persoanei interesate de a fi ascultată în fața Comisiei, ci puterea de apreciere de care aceasta dispune în materie.
- 34 Cu toate acestea, Tribunalul constată că, în mai multe privințe, Comisia dispune de o marjă de apreciere în aplicarea articolului 13 care a fost calificat de Curte drept „clauză generală de echitate” (Hotărârea din 15 decembrie 1983, Schoellershammer c. Comisiei, 283/82, Cul. p. 4219, considerentul 7). Pe de o parte, prezenta dispoziție se referă la „situații speciale”, ceea ce presupune în mod obligatoriu ca, dintr-o multitudine de elemente de fapt și de drept, Comisia să le ia în considerare și să le compare pe cele care sunt susceptibile de a fi pertinente pentru decizia sa finală. Pe de altă parte, Comisia trebuie să verifice dacă persoana interesată este responsabilă nu numai de o neglijență, ci de o neglijență „manifestă”. În cele din urmă, înainte de a-și adopta decizia, Comisia trebuie să consulte un grup de experți, în conformitate cu articolul 907 din Regulamentul nr. 2454/93, ceea ce implică faptul că aceasta are posibilitatea de a urma sau nu avizul acestui grup. În lumina tuturor acestor elemente, Tribunalul estimează că, în cadrul unei proceduri de aplicare a articolului 13, Comisia dispune de o putere de apreciere cel puțin echivalentă cu cea pe care Curtea i-a recunoscut-o în Hotărârea Technische Universität München, menționată anterior. Astfel, rezultă că trebuie garantată respectarea dreptului de a fi ascultat în cazul procedurilor de rambursare a drepturilor vamale.
- 35 În speță, trebuie constatat că dosarul transmis Comisiei de către autoritățile franceze conține o scrisoare adresată de către reclamantă, la 12 iulie 1993, administrației vamale, în care aceasta face referire la dificultățile referitoare la deschiderea antrepozitului său vamal și la „confirmarea” unei eventuale rambursări a drepturilor vamale achitate între 1990 și 1992. Însă corespondența dintre reclamantă și administrația vamală franceză cu

privire la aceste două aspecte nu figurează la dosar. Prin urmare, Comisia a luat decizia atacată pe baza unui dosar incomplet.

- 36 Ar trebui adăugat faptul că autoritățile franceze au propus, în dosarul lor, acordarea beneficiului rambursării, subliniind că „nicio neglijență” nu putea fi reținută împotriva reclamantei. În măsura în care Comisia intenționa să se îndepărteze de această poziție și să respingă cererea de rambursare pe motiv că reclamanta era într-adevăr responsabilă de o „neglijență manifestă” – calificativul „manifestă” fiind în mod explicit adăugat în Regulamentul nr. 3069/86 din 7 octombrie 1986, menționat anterior –, aceasta avea obligația de a solicita autorităților franceze să o asculte pe reclamantă. O asemenea decizie asupra gradului de neglijență implica o apreciere juridică complexă care nu se putea efectua decât pe baza tuturor informațiilor de fapt pertinente, inclusiv pe baza deciziilor și declarațiilor administrației naționale în privința reclamantei. Tribunalul estimează că, într-o astfel de situație, în care Comisia i-a adus reclamantei o acuzație gravă de „neglijență manifestă”, dreptul acestuia de a fi ascultată de către administrația națională se impunea și mai mult decât în cauza Technische Universität München, menționată anterior, în care Curtea a solicitat ca importatorul să fie ascultat în cursul procedurii care se derula în fața Comisiei în condițiile în care în cauză era numai evaluarea tehnică obiectivă a unui aparat științific.
- 37 Mai mult, circumstanța, subliniată de Comisie, că însuși membrul francez al grupului de experți consultat înainte de adoptarea deciziei atacate, s-a pronunțat împotriva unei rambursări, este irelevantă. Nu s-a stabilit, nici nu s-a susținut că acest membru cunoștea toate circumstanțele speței.
- 38 Prin urmare, decizia atacată a fost adoptată în conformitate cu o procedură administrativă în care s-a încălcat dreptul reclamantei de a fi ascultată.
- 39 În măsura în care Comisia subliniază că nici măcar luarea în considerare a informațiilor suplimentare furnizate de reclamantă în fața Tribunalului nu ar fi putut influența decizia atacată, trebuie precizat că această argumentație, prin care Comisia pare să încerce a nega relevanța viciului de procedură constatat anterior, nu ar urma să fie reținută. Tribunalul nu poate să se substituie autorității administrative competente și nici să anticipeze rezultatul la care aceasta va ajunge la sfârșitul unei noi proceduri administrative, pe baza unui dosar completat de autoritățile franceze și de reclamantă. De altfel, grupul de experți pe care Comisia trebuie să îl consulte, în conformitate cu articolul 907 din Regulamentul nr. 2454/93, înainte de adoptarea deciziei, încă nu a luat cunoștință de un astfel de dosar completat și, prin urmare, nu s-a putut pronunța încă în deplină cunoștință de cauză.
- 40 Din toate cele prezentate anterior se desprinde concluzia că trebuie acceptat motivul întemeiat pe o încălcare a principiului contradictorialității. Prin urmare, decizia atacată ar trebui anulată, fără a fi necesar să se pronunțe asupra celorlalte motive invocate de reclamantă.

Cu privire la pretențiile vizând declararea ca justificată a cererii de rambursare

- 41 Ca răspuns la o întrebare adresată de către Tribunal, reclamanta a precizat că își va menține pretențiile vizând declararea chiar și în cazul în care se va pronunța anularea deciziei atacate. În această privință, reclamanta a subliniat că își întemeiază, în principal, cererea de rambursare pe încrederea legitimă pe care a acordat-o afirmațiilor

autorităților franceze în ceea ce privește rambursarea drepturilor vamale achitate. Această cauză juridică, exterioară procedurii obișnuite stabilite la articolul 905 și următoarele din Regulamentul nr. 2454/93, ar fi numai de competența jurisdicțională a Tribunalului și i-ar permite acestuia să ia, în privința reclamantei, o decizie direct executorie privind rambursarea solicitată.

- 42 În această privință, este suficient să se reamintească faptul că, în jurisprudența constantă, în cadrul unei acțiuni în anulare formulată în conformitate cu articolul 173 din Tratatul CE, judecătorul comunitar nu poate dispune, fără a încălca prerogativele autorității administrative, ca o instituție comunitară să ia măsurile impuse de executarea unei hotărâri de anulare a unei decizii (a se vedea, de exemplu, Ordonanța Tribunalului din 27 mai 1994, J c. Comisiei, T-5/94, Cul. p. II-391, considerentul 17, și Hotărârea Tribunalului din 8 noiembrie 1990, Barbi c. Comisiei, T-73/89, Cul. p. II-619, considerentul 38). Articolul 176 din tratat, conform căruia instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile necesare, reprezintă o dispoziție limitativă în materie. Ar trebui adăugat faptul că, în orice caz, este necesar ca, în prezenta speță, procedura administrativă să fie redeschisă de către Comisie, astfel încât ar fi prematur ca Tribunalul să se pronunțe asupra motivului întemeiat pe o încălcare a principiului încrederii legitime.
- 43 Prin urmare, sunt inadmisibile pretențiile vizând declararea ca justificată a cererii de rambursare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 44 În conformitate cu articolul 87 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru de partea care a câștigat. Comisia, căzând în pretenții cu privire la aspectele esențiale, trebuie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (prima cameră)

hotărăște:

- 1) **Anulează Decizia REM 4/94 a Comisiei din 18 iulie 1994 adresată Republicii Franceze, Direcția Generală a Vămilelor și a Drepturilor Indirecte.**
- 2) **Pentru restul, acțiunea se respinge.**
- 3) **Obligă Comisia la plata cheltuielilor de judecată.**

Kirschner

Kalogeropoulos

Tiili

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 9 noiembrie 1995.

Grefier

Președintele în funcție

H. Jung

H. Kirschner